

dóna ja una base que s'acosta molt, encara més, a la llengua del sorotapes.

El nostre mot pot ser doncs un manlleu que feren al sorotàptic tant el romànic com el germànic occidental.

En un vas o recipient trobat a Caragna (prov. de Novara), prop d'Orta i del Llac Major, s'ha trobat en alfabet lepòntic un NP KRASANI-KNA, on -KN- sembla ser una terminació gàllica de valor adjectival, però l'arrel seria lepòntica segons K. Horst Schmidt (ZCPb. xxvi, 185); ara bé el lepòntic, més que un llenguatge purament cèltic, sembla ser quelcom d'intermedi entre aquest i el grup lúgur-sorotàptic, o qui sap si més aviat pertanyent a aquest amb alguna influència cèltica. ¿Seria, doncs, aquest atuell un vas destinat a collir-hi créixens o herbes semblants i KRASANI-KNA voldria dir pròpiament 'creixenera'?

DERIV.: *Creixenera*; *creixequera*; *creixenar*. Font del *Creixenal* a Sagra (GGRV, 1100). *Grixolera*. *Crestera*. *Grassilloà*, etc., veg. supra.

¹ *Plorant i Rient*. No és errada, car es repeteix moltes vegades, a les pp. 61, 62, 63... *AlcM* la cita en una altra obra d'ell. Observem que a Mallorca tot grup -ms es pronuncia -ns, per tant la pronúncia *kréšens* de Felanix tant val per això com per *créixens*. — ² O podríem suposar que també hi hagué un **créixets* singular **créixet*? És el que suggeriria el nom de la *Font de Crestera*, damunt Boí, que visita ja fa molts anys, i és potser l'indret on hi ha més créixens en tota la vall (< *Font Creix(e)tera*?). Però no ens en podem refiar, car hi ha altres etimologies possibles i no menys raonables. Sense comptar que també podríem suposar sufix -eter, partint de *greixes/cr-*. — ³ «De la penya ix un garguinyal / d'aigües xerraires, entre *greixes*», Jampy, *Lliris, Flors* --- *Canigó*, p. 35, que ell mateix explica com a *greixa* femení «cresson» en el seu glossari. — ⁴ «El *Greixer* és un prat i camp amb molta aigua, i belleu hi ha *gréšes*» Tuès; *Camp de les Greixes* a Montboló, 1959. — ⁵ Degué haver-hi propagació de la nasal de *créixens* en: CpdTarr. *kléyšals* (Montoliu, BDC VI, 42) o *kléyšəs*; i en *gréyšəs* Montblanc, Gandesa i Calaceit (*AlcM*) en els quals després la -n final es dissimilaria canviant-se en l o eliminant-se. — ⁶ Amb una ambigua grafia ð, que potser més aviat s'ha d'interpretar *grájšus*, però en principi hauríem d'entendre *grájšus* (doncs, en relació amb el cat. dial. *gréixols*?). Potser allò, tenint en compte que el TdF dona *graisoun*, *creissou* i semblants com a llenguadocians, *creichoun* com a alpí. — ⁷ En el *VocAr*, 49, donava jo com a aranesa una forma *grezilún* amb e i amb sibilant sonora, deduïda primer de les dades de Soler i Santaló i de Mn. Griera (*ALCat*., com a recollit a Bossot i a Viella), informants mereixedors de gran desconfiança. Després jo mateix vaig anotar *grezilún* i -lú a Bossot i a Gessa, amb alguna reserva de poc aclariment, i més tard m'ho confirmà el de Bossot. No obstant vaig acabar constatant que la forma ben coneguda pertot és *grasilún* amb a i sorda (informes repetits dels informants més segurs:

Canejan, Vila, i jo mateix en vaig veure i em vaig fer dir el nom a Les Bordes, a la Font del *Grasilú*, on n'hi ha molts). Es veu, doncs, que és aquesta la forma autèntica i bàsica, que en algun punt s'ha alterat per una etimologia popular: *grezilá* 'espeterregar, cruixir' (un fregit a la paella, etc.). — ⁸ Segons una ampla informació que em comunica epistolament Mitxelena el 1969, la resta dels parlars bascos i fins en part els de França tenen *berro* (com el cast.), que sembla ser la denominació antiga en la llengua i ja apareix en Oihenart i en Landucci (Ss. xvi-xvii). Hi ha també un *buminka* nom de plantes molt semblants als créixens, però no apareix abans de Larramendi, i es tem que sigui un compost fabricat per ell amb *min* 'amarg' *buru* 'cap'; jo hi havia pensat per explicar el nom d'una font de *Mingoreixes*, de la banda de Pallars — i potser encara es podria mantenir la idea, a base d'un compost pre-català *grixer* 'amargues', però és una idea molt aventurada, i que en tot cas caldria analitzar millor en l'*OnomCat*. — ⁹ Sota el pre-text de la documentació tardana, que no ho és més que en el Nord. — ¹⁰ En les gloses de Trèveris el nostre mot apareix en la forma *krisso* (Holthausen, *Altsächsisches Et. Wb.*). Aquestes gloses són en el dialecte franco-ni central, («altmittelfränkisch»), que ja correspon a la part alta del baix-alemany; més que baix-al. mj. es consideren baix-al. antic, si bé força més tardà que el del Heliand (princ. S. ix), que és el baix-al. antic propi, doncs és una dada bastant antiga. Això no pot correspondre, encara menys, a la base *KRASJAN- en què s'havia pensat; però si no m'enganyo tampoc no és ben bé la correspondència del francic *KRESSO que se suposava. Potser un *KRESSJO-, que s'acostaria més a la forma prov.-it.-engadinesa. Però ¿eren conegudes ja les gloses de Trèveris quan Kluge escriví aquells treballs? Una de dues: o cal rectificar així la forma suposada per al germànic occidental comú, o cal admetre que també dintre d'aquest hi havia discrepància de variants. Una cosa i l'altra, més aviat favorables a una etimologia pre-romana i pre-germànica. — ¹¹ Per la mateixa raó i perquè el vocalisme originari és més aviat del tipus KRA- o màxim KRE- (però no KRI-) descarto també el cèltic CRIXOS = ll. *crispus* 'arriçat, cresp' (NP gal *Crixos*, ky. *cruch*, bret. *crech*, Pok., *IEW*, 935).

Créixens 'escreix' grosser castellanisme per calc del cast. *creces* *Creixent*, *creixentes*, V. *créixer* *Creixenturri*: són falses totes dues etimologies que reporta *AlcM*; del cèltic o celtibèric KRAKSANT-URI 'poble dels gripaus'

CRÉIXER, del ll. CRĒSCĒRE id. □ 1.ª doc.: mj. S. XIII: G. de Cervera, Desclot, Lull, *Usatges, VidesR*:

«Fo-li veyares que set esteles li presentàs hom; hon, con él se maravelés mot de tan noble present, sobtament les esteles *crescres* en tan gran cantitat de clari-